

Міністерство освіти і науки України
Uniwersytet Rzeszowski
Wydział Muzyki
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 6

Рівне – 2020

Редакційна колегія:

Сверлюк Я.В. – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв РДГУ;
Олексюк О.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН ВШ України, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю.В. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи;

Mirosław Dymon – Dr. hab., prof. Uniwersytet Rzeszowski Wydział Muzyki.

Лісова С.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Малафійк І.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної і соціальної педагогіки та управління освітою Рівненського державного гуманітарного університету;

Дем'янчук О.Н. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Потапчук Т.М. – доктор педагогічних наук, професор, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету.

Цюлопа С.Д. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Крижановська Т.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Прокопович Т.Ю. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Радковська Л.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Сверлюк Л.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;

Филипчук М.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри естрадної музики Рівненського державного гуманітарного університету.

*Рекомендовано вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 1 від 30.01.2020 р.)*

Мистецька освіта та розвиток творчої особистості : зб. наук. пр. /
М 656 Uniwersytet Rzeszowski wydział Muzyki, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т,
Ін-т мистецтв. – Рівне : Волин. береги, 2020. – Вип. 6. – 272 с.

ISBN 978-966-416-720-5

Збірник наукових праць присвячений актуальним питанням професійної підготовки фахівців мистецького напрямку. Висвітлюються сучасні методологічні підходи розвитку творчої особистості студентів, охарактеризовано особливості музично-педагогічної діяльності.

Для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, науковців й працівників в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства.

УДК 7.071.5

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

Теорія і методологія мистецької освіти

<i>Гарлайчук О.В.</i> Дидактична гра як засіб виконавсько-технічного розвитку скрипалів-початківців.....	5
<i>Мазур Д.В.</i> Стан розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів.....	11
<i>Пастушенко Л.А., Пастушенко А.С.</i> Основні тенденції формування гуманістичних цінностей сучасного вищого навчального закладу.....	16
<i>Прокопюк Л.В., Овсіюк Н.М.</i> Специфічні особливості студійної роботи вокалістів.....	21
<i>Сверлюк Я.В., Сверлюк Л.І.</i> Технологічні основи колективного виконавства.....	29
<i>Топоровський Н.Ю.</i> Специфіка фаху диригента-хормейстера.....	38
<i>Ужинський М.Ю., Прокопюк Л.В.</i> Роль сучасних звукових технологій у концертній роботі вокалістів.....	42
<i>Устенко К.О., Гарбуз Т.В.</i> Формування творчої активності у студентів в процесі диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики.....	49
<i>Филипчук М.С.</i> Виконавські прийоми та техніки гри на бас-гітарі: теоретико-методичний аспект.....	57

РОЗДІЛ II.

Сучасні виміри мистецтвознавства

<i>Брикайло Н.В.</i> Бандурне мистецтво на теренах України: генеза та шляхи розвитку.....	66
<i>Бульботка А.А.</i> Українська сучасна духовна хорова музика: аспекти побутування.....	73
<i>Валентюк Т.А.</i> Життєдіяльність Камерного хору "Воскресіння" м. Рівне: заснування та ключові етапи розвитку.....	79
<i>Даюк Ж.Ю., Проказюк Р.І.</i> Вплив європейської культури на зародження піаністичного мистецтва України.....	89
<i>Даюк Ж.Ю., Шишка Я.М.</i> Культурно-історичні аспекти виникнення та розвитку струнно-смичкових інструментів.....	94
<i>Дем'янюк О.О.</i> Штрихи до педагогічного портрету Людвіга Котлара.....	100
<i>Димченко С.С.</i> Педагогічна і диригентська спадщина Елеонори Скрипчинської в історичному часі української музичної культури (до 120-річчя від дня народження).....	105
<i>Закопець Л.М.</i> Методологічні аспекти роботи над звуком на початковому етапі навчання гри на гобої.....	114
<i>Заходякін О.В., Лістратова Т.М.</i> Передумови становлення та розвитку естрадно-джазового виконавства в Україні.....	122
<i>Корнієва А.Г., Фарина Н.П.</i> Ім'я Соломії Крушельницької в контексті національного бренду.....	126
<i>Марцинковський С.Л.</i> Секрети педагогічної майстерності Станіслава Димченка.....	132

<i>Нестерчук О.В.</i> Концерт фа-мажор для фортепіано з оркестром Джорджа Гершвіна: художньо-виконавський аспект.....	143
<i>Остапчук М.М., Никон О.К.</i> До питання становлення та розвитку українського фортепіанного мистецтва.....	149
<i>Прит К.О.</i> Теоретичний аналіз школи bel canto.....	155
<i>Прищепи Т.Б.</i> Творчий портрет музиканта-мультиінструменталіста Богдана Прищепи	161
<i>Рокіщук І.І., Белік В.М.</i> Мікшерний пульт як складова частина концертно-турової звукорежисури	165
<i>Столярчук Б.Й.</i> Уляна Кот – майстриня, берегиня традиційної української культури	172
<i>Трофімчук К.А.</i> Культурно-музичне середовище Америки ХХ століття: стилістичні ознаки та особливості розвитку	176
<i>Харитон І.М.</i> Авторство давньоукраїнської церковної монодії.....	184
<i>Хоменюк Т.С.</i> Феномен творчості Майкла Джексона: вокально-виконавський аспект	190
<i>Якимчук С.Н., Піддубник В.Г.</i> Генеза хорової культури Галичини у світлі духовних традицій другої половини ХІХ – початку ХХ ст.	195
<i>Яковець О.М.</i> Особливості фактури у бандурній музиці Г.Хоткевича	202

РОЗДІЛ ІІІ.

Методика музичного навчання і виховання

<i>Буцяк В.І., Смаль-Стоцька І.М.</i> Європейський досвід впровадження інклюзивної освіти	210
<i>Гедьфалві Т.І.</i> Розвиток музичного слуху молодших школярів засобами карпатського фольклору	216
<i>Кобилянська К.О.</i> Організація самостійної роботи учнів у процесі фортепіанної підготовки.....	222
<i>Кривчук І.П.</i> Нетрадиційний урок як середовище розвитку музичного інтересу молодших школярів	228
<i>Палаженко О.П., Єгоров А.С.</i> Зміст музично-просвітницької діяльності студентів-магістрантів у мистецьких закладах вищої освіти	235
<i>Солдатенко А.Л., Радковська Л.М.</i> Розвиток вокально-хорових навичок учнів-підлітків	241
<i>Томчук О.В., Крижановська Т.І.</i> Розвиток стильової грамотності учнів 8-11 класів на уроках інтегрованого курсу "Мистецтво".....	247
<i>Цаун Р.В.</i> Методика роботи з дитячим фольклорним ансамблем.....	254
<i>Шихова Г.І.</i> Педагогічні особливості застосування інтерактивних технологій на уроках музичного мистецтва	260
Про авторів	268

хореографія вплинули на успішність та стали еталоном для майбутніх виконавців.

Було підраховано, що на кожен виступ Джексона витрачалося не менше трьох фунтів вибухових речовин, використовувалося три лазера і 225 звукових доріжок; обладнання перевозилося 57 вантажівками, а служба перевезень включала 160 і більше осіб. І це без урахування працівників сцени, музикантів і спеціального шоу-балету. Це вчоргове засвідчує, що постать Майкла Джексона – не є випадковою в сфері шоу-бізнесу.

Список використаної літератури:

1. MTV [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: www.mtvema.com.
2. Джексон М. Лунная походка / Майкл Джексон, 2010. – 340 с.
3. Ефремова О. И. Психология успешного поведения личности / О. И. Ефремова. // Социальная психология личности в вопросах и ответах. – 1999. – С. 321–325.
4. Надеждин Н. Майкл Джексон. Триллер / Николай Надеждин. – Москва: Майор, 2012. – 192 с.
5. Михайлова О. В. Прологомены к определению понятия "успех" / О. В. Михайлова. // Вестник Томского государственного университета. – 2007. – №301. – С. 43–46.
6. Тараборелли Р. Майкл Джексон (1958-2009). Жизнь короля / Ренди Тараборелли. – Москва: Эксмо, 2009. – 512 с.
7. Хакамада И. Succes в Большом городе / И. Хакамада. – Москва, Санкт-Петербург: АСТ, Астрель, 2008. – 189 с.

*Якимчук С.Н.,
Піддубник В.Г.*

ГЕНЕЗА ХОРОВОЇ КУЛЬТУРИ ГАЛИЧНИНИ У СВІТЛІ ДУХОВНИХ ТРАДИЦІЙ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XIX – ПОЧАТКУ XX ст.

Анотація. У пропонованій статті аналізуються творчі здобутки західних регіонів України, зокрема, у сфері хорової культури другої половини XIX – початку XX століття.

Ключові слова: співочі товариства, музична освіта, хорове виконавство, галицькі композитори.

Аннотация. В предлагаемой статье анализируются творческие достижения западных регионов Украины, в частности, в сфере хоровой культуры во второй половине XIX начале XX века.

Ключевые слова: певческие общества, образование, хоровое исполнительство, галицкие композиторы.

Annotation. The creative achievements of the western regions of Ukraine, in particular, in the field of choral culture in the second half of the 19th beginning of the 20th centuries are analyzed in the proposed article.

Key words: singing societies, music education, choral performance, Galician composers.

Постановка проблеми. Історія музичної культури Західної України розглядається у наукових працях у загальному контексті духовних традицій і ментальності нації. Проте, враховуючи історичну ситуацію протягом тривалого часу, коли Східна і Західна Україна існували під егідою різних імперій – Східна у складі Російського царату, а Західна під Литвою, Польщею, Австрією – безумовно, не могли не зазнати істотного впливу культурного розвитку метрополій.

Необхідно визначити і певні відмінності, а навіть розбіжності у становленні професійних мистецьких шкіл і ролі національної музики у суспільному житті. Особливо виразно позначаються ці відмінності на рівнях взаємодії професійної музики з стилевими тенденціями епохи, що формувались в Західній Європі, внаслідок чого можемо говорити про певну специфічність романтизму, постромантизму, напрямків першої половини двадцятого сторіччя у творчості композиторів Східної і Західної України, зокрема із становленням професійності хорової культури.

Метою статті є аналіз хорової культури від аматорського мистецтва до професійного в другій половині XIX – початку XX століття.

Аналіз досліджень. Для Галичини цей період характерний пожвавленням культурного життя на рівні всіх його складових. Незважаючи на складність політичних обставин, в яких відбувалося становлення національної самосвідомості української інтелігенції, – невизначеність юридичного статусу галицьких територій під владою Австро-Угорщини, Польщі, Росії, Німеччини, – її громадська позиція щодо відновлення історичної справедливості, – тобто права народу на власну мову та збереження духовних традицій успадкованих ним від предків, визначила загальну спрямованість культурно-історичних процесів та обумовлене ними піднесення національно-визвольного руху в усіх українських землях.

Найменш вивченими з цих матеріалів є ті, що містять інформацію про творчі здобутки галичан, зокрема у сфері хорової культури. Інтерес до них визначився у публікаціях, датованих першою половиною XX століття (В. Витвицького, О. Залеського, Б. Кудрика, З. Лиська, Ф. Шешко). Дослідниками була зроблена перша спроба виокремити ті тенденції, які обумовили регіональну своєрідність музичних явищ та розглянути їх у контексті мистецьких зв'язків Галицького краю з Наддніпрянщиною та Західною Європою. Пізніше з'являються праці інших дослідників – Я. Колодія, Й. Волинського, Л. Мазепи, С. Павлишин, М. Загайкевич, Ю. Ясіновського, Л. Кияновської, Н. Костюк та інші.

Виклад основного матеріалу. Хорове виконавство в Україні завжди було носієм загальнонародських традицій у духовному всесвіті українців. Таке ставлення до нього пов'язано з ментальністю нації, що має глибинні народнописенні та церковно-хорові традиції. Для західних регіонів України хорова музика стала засобом національного самоствердження, збереження рідної культури в умовах іноземної експансії. Незважаючи на складні політичні умови, хорове мистецтво західного регіону постійно зміцнювалося й розвивалося від аматорства до професійності.

Активна професіоналізація хорового виконавства в Західній Україні починається із заснуванням перемишльської школи, яка мала велике значення не тільки в розвитку українського хорового виконавства, а й композиторської творчості. Музичну школу в Перемишлі, де здійснювали підготовку співаків та регентів, засновано в 1829 р. Організатором цієї школи став греко-католицький єпископ Іван Снігурський. Керівником Кафедрального хору обрали чеського музиканта Алоїза Нанке, котрий докладав значних зусиль для підвищення професійного рівня колективу. Випускники перемишльської школи поширювали хорове виконавство по всій території Західної України. Ю. Лаврівський працює з хором семінарії у Львові, з хором львівської Ставропігії – перемишлянин Яків Неронович, а пізніше М. Вербицький обіймає там посаду диригента хору та вчителя музики. Справу перемишльського хору в Чернівцях продовжив І. Сінкевич. Хори створюються в Ужгороді та Мукачеві [8].

Перші галицькі композитори відіграли велику роль у становленні хорового мистецтва, зокрема, через діяльність співочих товариств. У своїй творчості вони піднесли хоровий жанр на високий мистецький рівень, зробили його домінуючим в українській музиці.

Співочі товариства "Лютня", "Гармонія", "Товариство Друзів Співу", "Просвіта", "Торбан", "Ехо", "Хор академічної молоді", "Боян", "Бандурист", "Сурма" були осередками національної хорової культури.

Організаторами хорів були яскраві особистості – талановиті хормейстери, котрі мали здібності до створювання цікавих творчих колективів, заохочення до співу широких верств населення [5].

Галицькі композитори ХІХ – початку ХХ століття прагнули зберегти і продовжити традиції українського хорового співу, зокрема М. Вербицький, І. Лаврівський, В. Матюк, А. Вахнянин, І. Воробкевич, О. Нижанківський, Д. Січинський, Г. Топольницький, П. Бажанський, Я. Лопатинський, Й. Кишакевич, Я. Ярославенко, М. Колесса, що належать до різного мистецького покоління, проте в своїй творчості вони є дуже близькими один до одного і звертаються до схожих художніх і стильових ідеалів.

Хори й оркестри товариств взаємодіяли з німецькими та польськими оркестрами й хорами, що сприяло взаємопроникненню музичних культур та підвищенню професіоналізму українських виконавців.

Так, організація товариства "Львівський Боян" стала важливою подією в музичному житті Західної України кінця XIX – початку XX ст. Товариство опікувалося організацією концертів, хорових конкурсів та друком творів, і цим сприяло виведенню хорового мистецтва зі сфери аматорського в професійну сферу [1].

У 1891 році у Львові із створенням товариства "Боян" з музичним видавництвом при ньому, розпочинається заснування "Боянів" і в інших містах Галичини: у Перемишлі (1891), Станіславові (1896), Стрию (1894), Коломиї (1895), Тернополі (1901) та ін. Велику роль у роботі цих організацій відіграли західноукраїнські композитори – Д. Січинський, О. Нижанківський. Своєрідні "артистичні мандрівки" хорів, що входили до складу "Боянів" сприяли піднесенню музично-культурного рівня населення Галичини.

У 1899 р. створено "Буковинський Боян", розвиток якого пов'язаний з діяльністю С. Воробкевича, котрий пропагував хорове мистецтво, працюючи з хором Чернівецької духовної семінарії. Музичні товариства Чернівців ("Братній союз", "Согласіє", "Буковинський боян", пізніше, "Руський міщанський хор"), розпочали свою діяльність у другій половині XX ст., активно пропагуючи українське мистецтво. 1892 р. – рік створення "Перемишльського Бояна", диригентом хору став талановитий музикант М. Копко. З ім'ям Д. Січинського пов'язана діяльність "Станіславського Бояна". У 1900 році організовано "Тернопільський Боян", диригентом хору став О. Терлецький. У 1895 році Д. Січинський організував "Коломийський Боян". У 1901 році виник "Стрийський Боян", засновниками його були Р. Олесницький, В. Нижанківський, А. Вахнянин, Ф. Колесса [5]. Важливий внесок у розвиток хорового виконавства здійснив композитор, музично-просвітницький діяч, організатор музичних товариств, хоровий диригент, а пізніше перший ректор Львівського музичного інституту ім. М. Лисенка – Анатоль Вахнянин.

Підвищенню професіоналізму хорового виконавства сприяло виникнення наприкінці XIX ст. в багатьох містах приватних шкіл церковного співу, де здійснювалася професійна пісенно-хорова підготовка. Священики навчали церковного співу в парафіяльних школах, створюючи у великих містах церковні хори з учнів духовної семінарії. У 90 роках XIX ст. набували поширення невеликі хори-ансамблі, якими керували композитори-хоровики. Малий склад виконавців потребував високої професійної майстерності від їх учасників.

Таким чином, у кінці XIX на початку XX ст. існувало більше ста українських самодіяльних хорів достатньо високого рівня, які виникали здебільшого за ініціативи музичних товариств. При товариствах існували школи професійної підготовки співаків та хормейстерів, що стали підвалиною для створення професійної хорової освіти. Важливу роль у професіоналізації українського хорового виконавства відіграло виокремлення

наприкінці XIX у першій третині XX ст. диригентської професійної освіти як фахового напрямку [3].

Високий рівень музичної підготовки мала і Львівська музична консерваторія імені К. Шимановського, створена як Приватний навчальний музичний заклад. За часів директорства відомого композитора і диригента А. Солтиса тут працювало та навчалося багато українців, серед них: Р. Любинецький, М. Колесса, М. Сабат-Свірська, О. Любич-Парахоняк, П. Пшеничка, Є. Козак. Навчання сольному та хоровому співу досягло восьми років, за які передбачалося опанування не тільки практичним курсом, але й ґрунтовними музично-теоретичними знаннями з поліфонії, гармонії, музичних форм, "енциклопедії".

У 1910 році консерваторія відкрила свої філії в Дрогобичі, Стрию та Тернополі. Розгорнув свою діяльність і Вищий музичний інститут імені М. Лисенка з 1903 року, діяльність якого нерозривно пов'язана з хоровим товариством "Боян".

У 1929 році у Львівському музичному інституті ім. М. Лисенка відкривається діючий музично-педагогічний семінар. Щоб піднести рівень викладання в класах сольного та хорового співу, дирекція постійно запрошувала висококваліфікованих фахівців, випускників європейських консерваторій. Серед них багато українців: О. Ясеницька, З. Козловська, Р. Любинецький, Н. Крушельницька, О. Пясецька, М. Сокіл та ін. З 1931 року по 1939 рік хорове диригування та сольфеджіо в інституті веде Микола Колесса [4].

Методика викладання хорового співу в інституті мала суттєві відмінності від традиційних: по-перше, навчання проходило відокремлено для жінок та чоловіків і, по-друге, опановуючи основи цього курсу, учні паралельно засвоювали знання з елементарної теорії музики та гармонії. Проте, в цілому навчальні плани були зорієнтовані на стандарти європейської освіти, що давало змогу молодим музикантам продовжити її в музичних академіях Берліна, Відня, Праги.

Суттєвий вплив на розвиток хорового мистецтва мала літературна творчість М. Максимовича, Т. Шевченка, Г. Квітки-Основ'яненки. Міцні контакти встановлюються між галицькими композиторами та М. Лисенком.

На початку XX століття проходить ряд урочистих заходів, присвячених вшануванню творчості М. Лисенка, де численні хорові колективи виконували його твори в різних жанрах.

Зміцненню творчих контактів українців Галичини та Наддніпрянщини сприяли обміни композиторськими доробками. Саме так галичани познайомилися з творчістю П. Ніщинського. Ювілеї, присвячені 100-літтю української літератури та представникам красного письменства, якими були визнані її фундатори: І. Котляревський, Т. Шевченко та ін. Також у концертному житті ці контакти поживляються виступами Республіканської капели під керівництвом О. Кошиця.

Вокальне та хорове мистецтво починає усвідомлюватися як ефективний засіб національно-патріотичного виховання. Зростає інтерес до нього з боку педагогічної громадськості, товариства "Рідна школа", яка бере під свою опіку всі питання, пов'язані із проблемою вдосконалення методик викладання предмету "співи" у школах та гімназіях, а також зміст диригентської та співацької підготовки в учительських семінаріях та на курсах. Представниками товариств та авторами шкільних співаників для дітей та вчителів музики були С. Людкевич, В. Матюк, А. Вахнянин, М. Бойко, Ф. Колесса та інші.

Також зростає кількість хорової методичної літератури та музичної періодики, де вагоме місце відводиться проблемам хорового виконавства: "Артистичний вісник" (орган "Союзу співацьких товариств", "Музичний вісник" (орган Музичного товариства імені М.Лисенка), місячник "Боян" Дрогобицького хорового товариства "Боян", "Українська музика", журнал, який видає "Союз українських професійних музик". Значним досягненням у справі професіоналізації диригентсько-хорового мистецтва Галичини було видання "Диригентського poradnika" (1938 р.) та ряд хорових репертуарних збірників під редакцією М. Колесси та З. Лиська [4].

У 1939 році клас хорового співу в Львівській державній консерваторії ім. М. Лисенка викладали відомі в Галичині та за її межами музиканти: С. Неведомський, К. Мікулі, М. Солтис, А. Солтис, М. Колесса та В. Барвінський – вихованці різних європейських шкіл, що сприяло збагаченню методик викладання різними ідейно-художніми та виконавськими принципами. Тому професійний рівень випускників був досить високий. Серед них багато відомих виконавців: В. Безкоровайний, А. Руджицьків, Б. Сарамога, Є. Форостин [3].

Приєднання Західної України в 1939 році до Радянського Союзу зумовило реформи як у виконавстві, так і в системі музичної освіти. Консерваторія польського (галицького) музичного товариства, Консерваторія імені К. Шимановського, Вищий музичний інститут імені М. Лисенка та Музикологічний інститут (відділ музикології) Львівського університету об'єднано в єдиний навчальний заклад – Львівська державна консерваторія ім. М. Лисенка.

Серйозне ставлення до хорової освіти в першій половині ХХ ст. сприяло створенню хорових колективів з професійним складом виконавців, які очолювали керівники з ґрунтовною диригентсько-хоровою освітою. Це "Український Наддніпрянський хор" Д. Котка, "Студіохор" М. Колесси (1938 р.), "Хор української молоді" С. Сапруна. Більшість учасників хорів мали консерваторську освіту, що визначило нові підходи до репертуару й організації роботи над ним. Керівники долучали до програм не тільки обробки народних пісень, шедеври української класики, а й твори західноєвропейських композиторів. "Український Наддніпрянський хор" (1921 р.) вважається першим професійним хором Західної України. Основоположниками стали колишні учні, студенти та випускники вищих

музичних навчальних закладів Наддніпрянщини, які після Першої світової війни опинилися в Польщі. Хор складався з шістнадцяти співаків-хористів (так звана "шістнадцятка"), на чолі з диригентом Д. Котком та двома адміністраторами та проіснував до 1939 року.

На базі хору Товариства "Львівський Боян" та "Українського Наддніпрянського хору" у 1939 році створено капелу "Трембіта", колектив очолив Дмитро Котко. Капела продовжувала традиції хору "Львівський Боян", який увесь час тісно співпрацював з А. Вахняниним, Д. Січинським, Г. Топольницьким, Ф. Колесою, Й. Кишакевичем, С. Людкевичем. Професійне хорове виконавство за радянських часів зосереджено у філармоніях, які створювалися в усіх обласних центрах. Крім хорових капел, виникають професійні ансамблі пісні і танцю, капели бандуристів. У 1946 р. при Ужгородській філармонії створено ансамбль пісні й танцю (нині Заслужений Закарпатський народний хор). Буковинський ансамбль пісні і танцю України організовано в 1945 р. при Чернівецькій обласній філармонії. У 1939 році в м. Івано-Франківськ засновано професійний ансамбль пісні і танцю "Гуцулія".

Висновки. Підсумовуючи панораму музичного життя кінця XIX ст. та початку XX ст., можна стверджувати, що творчість Василя Барвінського, Станіслава Людкевича, Миколи Колесси, Мечислава і Адама Солтисів, Нестора Нижанківського та інших визначних композиторів, які найповніше проявили себе саме в означений час, дозволяє окреслити його як один з кульмінаційних пунктів в художній історії нашого краю.

Якщо розглянути еволюцію хорової музичної культури Галичини під кутом зору взаємозв'язку польської і української шкіл, то можемо згаданий етап потрактувати, як найбільш дієвий і професійний, що припадає на кінець дев'ятнадцятого – першу третину двадцятого сторіччя.

Література:

1. Батенко Т. Анатоль Вахнянин (1841–1908). Біля джерел національного відродження. – Львів, 1998.
2. Витвицький В. Музичне життя Галичини / В. Витвицький // Музикознавчі праці. Публіцистика. – Л., 2003. – С. 35 – 38.
3. Загайкевич М. Музичне життя Західної України другої половини XIX ст. – Київ, 1960.
4. Кияновська Л. О. Галицька музична культура XX – XXI ст.: навчальний посібник. – Чернівці: Книги – XXI, 2007. – 424 с.
5. Мороз Л. "Коломийський Боян" в контексті хорової культури Галичини // Науково-методичний збірник Коломийського педагогічного коледжу Прикарпатського університету імені Василя Стефаника. Українознавчий аспект у системі підготовки вчителів музики, музичних керівників. – Вип. IV. – Коломия: КПКПУ, 2002. – С. 17-23
6. Мороз Л. Музичні традиції Галичини у формуванні професійної пісенно-хорової культури кінця XIX – початку XX ст. // Теоретичні та практичні питання культурології: Зб. наук. статей. – Вип. II. – Запоріжжя: ЗДУ, 1999. – С. 100-106.

7. Мороз Л. Польське товариство "Лютня" у Львові // Вісник Прикарпатського університету: Мистецтвознавство. – Вип. II. – Івано-Франківськ, 2000. – С. 46-54.

8. Фільц Б. Музичне життя Перемишля в контексті культурно-мистецького розвитку Галичини кінця ХІХ і перших чотирьох десятиріч ХХ ст. // Перемишль і Перемиська земля протягом віків. Зб. наук. праць та матеріалів Міжн. наук. конференції під редакцією С. Заброварного. – Перемишль; Львів, 1997.

•

УДК 780.614.13

Яковець О.М.

ОСОБЛИВОСТІ ФАКТУРИ У БАНДУРНІЙ МУЗИЦІ Г.ХОТКЕВИЧА

Анотація. Стаття присвячена аналізу фактури в інструментальній музиці Гната Хоткевича на основі розгляду декількох найцікавіших його творів – "Одарочки", "Невольничого ринку у Кафі" та "Поєми про Байду". Подаються приклади музичного матеріалу. Розкривається особливість врахування Г.Хоткевичем специфіки виконавських зручностей на інструменті. Матеріал містить висновки з аналізу структур та фактури цих творів.

Ключові слова: Гнат Хоткевич, бандура, інструментальна музика, фактура.

Аннотация. Статья посвящена анализу фактуры в инструментальной музыке Хоткевича на основе рассмотрения нескольких интересных его произведений – "Одарочка", "Невольничьего рынка в Кафе" и "Поэмы о Байде". Подаются примеры музыкального материала. Раскрывается особенность учета Г.Хоткевичем специфики исполнительских удобств на инструменте. Материал содержит выводы из структурного анализа фактуры этих произведений.

Ключевые слова: Хоткевич, бандура, инструментальная музыка, фактура.

Annotation. The article is devoted to the analysis of the invoice in the instrumental music of Hnat Chotkevych based on the consideration of some of his most interesting works – "Odarochki", "The Slave Market in Kafi" and "Poems about Baida". Examples of the musical material are provided. The peculiarity it is revealed of the consideration of the specificity of the performer's convenience on the instrument by H. Chotkevych. The material contains conclusions from the structural analysis of the invoice of these works.

Key words: Hnat Chotkevych, bandura, instrumental music, texture.

Актуальність теми, зазначеної у назві розвідки, зумовлена недостатністю аналітичних, досліджень, які б торкалися інструментальної творчості Гната Хоткевича, зокрема особливостей фактури творів, що виконуються на бандурі харківського типу.

Огляд останніх публікацій: Значна кількість науковців досліджували життя та творчість Гната Мартиновича Хоткевича. Вчені аналізують

Наукове видання

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ**

Збірник наукових праць

Випуск 6

Відповідальний за випуск
Сверлюк Ярослав Васильович

Технічний редактор
Віталій Власюк

*Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів,
висвітлені у збірнику.
За достовірність фактів, точність цитат та можливі помилки
повну відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.*

Підписано до друку 02.04.2020 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Гарнітура «Times». Друк офсет. Ум. друк. арк. 15,81. Наклад 100 пр. Зам. 28.
Видавництво «Волинські обереги».

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано у друкарні видавництва «Волинські обереги».